

NTENDEKELO

*Kulengwa kwa bya mwiulu ne ntanda,
kabiji kulengwa kwa bantu*

1 ¹ Mu ntendekelo Lesa walengele bya mwiulu ne ntanda. ² Bino ntanda yajinga yavulañanatu yatutu; kabiji pone se pone pa kalunga ka mema pakumbe mfishi; kabiji Mupashi wa Lesa wabakaminenga peulu ya mema.

³ Ponkapo Lesa waambile'mba: Kwikale kyeya, ne kyeya kyamwekele. ⁴ Kabiji Lesa wikitwene akya kyey'a'mba: Kyawama; kabiji aye waabenye kyeya ne mfishi. ⁵ Ponkapo aye watelele kyey'a'mba: Mute; ne mfishi wiitelele'mba: Bufuku. Byonkabyo kwajinga mute ne bufuku, ajo jo juba jitanshi.

⁶ Kabiji Lesa waambile'mba: Pekale mpunzha pakachi ka mema, yabanye mema ke pabiji. ⁷ Byonkabyo aye walengele mpunzha ne kwabanya waabenye mema amba amo ekale munshi ya mpunzha ne akwabo nao ekale peulu ya mpunzha, ne kumweka kyamwekele byonkabyo. ⁸ Kabiji Lesa wiitelele mpunzha'mba: Jiulu. Byonkabyo kwajinga mute ne bufuku, ajo jo juba ja bibiji.

⁹ Ponkapo Lesa waambile'mba: Mem aji munshi ya jiulu efungile kuntu kumo amba mushiji waumá amweke; ne kumweka kyamwekele byonkabyo. ¹⁰ Kabiji watelele apa paumá amba: Ntanda, ne akwa kfifungilá mema wateleleko'mba: Tulunga twa mema. Kabiji wibimwene'mba: Byawama. ¹¹ Kabiji Lesa waambile'mba: Mushiji ameneshe bintu, yo nsono yúba nkunwa, ne bichi bipángwa bipangwa biji na nkunwa, byonse monka mwayila mitundu yabyo; ne kumweka byamwekele byonkabyo; ¹² mushiji wameneshe bintu, yo nsono yúba nkunwa, monka mwayila mitundu yayo, ne bichi bipángwa bipangwa biji na nkunwa yabyo, monka

mwayila mitundu yabyo. Kabiji Lesa wibimwene'mba: Byawama. ¹³ Byonkabyo kwajinga mute ne bufuku, ajo jo juba ja busatu.

¹⁴ Kabiji Lesa waambile'mba: Mwikale byeya mu mpunzha ya mwiulu bya kwabanya mute ne bufuku amba bikale ke biyukilo bya kuyukilako bimye byatongolwá, ne moba, ne myaka.

¹⁵ Kabiji amba: Bikale ke byeya mu mpunzha ya mwiulu amba bipanenga kyeya pano pa ntanda; ne kumweka kyamwekele byonkabyo. ¹⁶ Kabiji Lesa walengele byeya bibiji bikatampe; akya kyabayá, ke kya kulama kimye kya mute, ne kyokya kyakepá, ke kya kulama kimye kya bufuku. Kabiji walengele ne tubangabanga nato. ¹⁷ Kabiji Lesa wibikile byonse mu mpunzha ya mwiulu amba bipanenga kyeya pano pa ntanda, ¹⁸ mu kulama kimye kya mute ne kimye kya bufuku, ne mu kwabanya kyeya na mfishi; kabiji Lesa wibimwene'mba: Byawama. ¹⁹ Byonkabyo kwajinga mute ne bufuku, ajo jo juba ja buna.

²⁰ Kabiji Lesa waambile'mba: Mu mema mwikale bisamba ne bisamba bby bintu byumi ne bañonyi nabo bapitañañenga peulu ya ntanda mu mpunzha ya mwiulu. ²¹ Kabiji Lesa walengele bilengwa byumi bikatampe bya mu kalunga ka mema, ne byonsetu byumi byénda bisamba bisamba mu mema, monka mwayila mitundu yabyo, ne bañonyi bonse, monka mwayila mitundu yabyo. Kabiji Lesa wibimwene'mba: Byawama. ²² Ponkapo Lesa wibipesheshe ne kwamba'mba: Semainga ne kusemununa, mvule ne kukumbana monse mu mema ají mu tulunga, ne bañonyi nabo bavule pano pa ntanda. ²³ Byonkabyo kwajinga mute ne bufuku, ajo jo juba ja butanu.

²⁴ Kabiji Lesa waambile'mba: Pano

pa ntanda pekale bilengwa byumi monka mwayila mitundu yabyo, banyama ba kulela ne banyama ba mungye, monka mwayila mitundu yabyo, ne bikalába pansi nabyo monka mwayila mitundu yabyo; ne kumweka byamwekele byonkabyo.²⁵ Byonkabyo Lesa walengele banyama ba mungye monka mwayila mitundu yabyo, ne banyama ba kulela nabo mwayila mitundu yabyo, ne bintu byonse bikalába pansi nabyo monka mwayila mitundu yabyo. Kabiji Lesa wibimwene'mba: Byawama.

26 Ponkapo Lesa waambile'mba: Tulenge bantu mu kipasha kyetu, betupashe; bekale na bunkambo bwa pa masabi a mu mema, ne bwa pa bañonyi bapita mwiulu, ne bwa pa banyama, ne bwa pano pa ntanda ponsetu, ne bwa pa byonsetu byénda pano pansi.²⁷ Byonkabyo Lesa walengele bantu mu kipasha kyanji, monka mu kipasha kyanji mwine mo mo ebalengejile. Wibalengele mwanamulume ne mwanamukazhi.²⁸ Kabiji Lesa wibapeshe she ne kwibambil'a'mba: Semainga ne kusemununa, muvule ne kukumbana ponne pa ntanda ne kwiikokesha; mwikalé na bunkambo bwa pa masabi a mu mema, ne bwa pa bañonyi bapita mwiulu, ne bwa pa byumi byonsetu byénda pano pa ntanda.²⁹ Kabiji Lesa wibambijile'mba: Umvwai, nemupa nsongo yonse yúba nkunwa ijí pano pa ntanda ponse, ne bichi byonse bipángá bipangwa bijí na nkunwa yabyo; bino bikekala ke kajo kenu.³⁰ Kabiji ne ku banyama bonsetu bají pano pa ntanda, ne ku bañonyi bonsetu bapita mwiulu, ne ku byonsetu byénda pano pa ntanda, byo byonse bijí na bumi, napana mitundu yonse ya nsongo, ikale ke kajo kabyo; ne kumweka byamwekele byonkabyo.³¹ Kabiji Lesa wibimwene byonsetu byo alengele, kabiji byonsetu byaji byawamishatu. Byonkabyo kwajinga mute ne bufuku, ajo jo juba ja butanu na jimo.

2 ¹ Byonkabyo bya mwiulu ne ntanda ne byonsetu bijímo byapwile kulengwa. ² Kabiji pa juba ja butanu na

bubiji Lesa wapwishishe mwingilo wanji ye aubilenga, kabiji pa juba ja butanu na bubiji aye walekele mingilo yanji yonse yo aubilenga.³ Kabiji Lesa wapesheshe juba ja butanu na bubiji ne kwijizhijika, mambo mu joja juba mo mo alekejile Lesa mingilo yonse yo aubilenga pa kulenga bintu.

*Lesa wamubikile muntu mu bujimi
bwa Edena*

4 Kabiji ano o mambo a bintu byamwekelénga byo alengele bya mwiulu ne ntanda aye Lesa.

Mu joja juba jo alengele Yehoba Lesa ntanda ne bya mwiulu,⁵ bichi byonse byaji bifwapo pano pa ntanda, ne nsono nayo yaji ikyangye, mambo Yehoba Lesa waji ukyangye kunokesha mvula pano pa ntanda, kabiji kechi kwajinga muntu wa kujima mushiji ne;⁶ bino kamfwa wakakumukilenga kufuma pansi ne kutekezha watekezhenga pa mushiji ponse ponse.⁷ Kepo Yehoba Lesa abumbile muntu na lukanu lwa pansi, kabiji wapuyile ne muya wa bumi mu myona yanji, byonkabyo ne muntu waalukile ke mumi.⁸ Kabiji Yehoba Lesa wajimine bujimi bwa bichi ku musela, mu Edena, mo mo amubikile muntu ye abumbile.⁹ Kabiji mu mushiji Yehoba Lesa wameneshemo bichi byonse byawamá pa kwibitala, ne byawamá kujako; kabiji ne kichi kya bumi nakyo mukachi ka bujimi, ne kichi kya kuyuka byawamá ne byatamá.

10 Kabiji monka mu Edena mwafumine mukola wa kutekezha bujimi. Kabiji pa kufuma kwapelá bujimi wa-abene ke mikola ina.¹¹ Jizhina ja mutanshi ye Pishonyi; ye wazhokoloka kyalo kyonse kya Havila ko kuji ngolode.¹² Kabiji ngolode ya ku kyokya kyalo yawama; kabiji ko biji ne ndeliuma ne jibwe ja onika.¹³ Kabiji jizhina ja mukola wa bubiji ye Gihonyi. Kabiji aye wazhokoloka kyalo kyonse kya Kushi.¹⁴ Kabiji jizhina ja mukola wa busatu ye Hidekela, uno ye wapita ku musela wa Asilya. Kabiji mukola wa buna ye Ufelata.

1.26: 1 Ko 11.7.

1.27: Mat. 19.4; Mako 10.6.

2.2: 2 Hebe 4.4, 10.

2.2-3: Lupu 20.11.

2.7-28: Nte 5.1-2.

2.7: 1 Ko 15.45.

2.9: Lum 2.7; 22.2, 14.

15 Kabiji Yehoba Lesa wamutwajile muntu ne kumubika mu bujimi bwa Edena amba engilenga monka ne kwibulama. ¹⁶ Kabiji Yehoba Lesa wakambizhe muntu amba: Ku bichi byonse bya mu bujimi wakonsha kujakotu monka mo usakila; ¹⁷ kana ku kichi kya kuyuka byawamá ne byatamá kechi ukajako ne; mambo mu juba jo ukajako ukafwa kine.

18 Ponkapo Yehoba Lesa waambile'mba: Kechi kyawama muntu kwikala bunke ne; nkamulengela nkwasho wamufwainwá. ¹⁹ Kabiji Yehoba Lesa wabumbile banyama bonse ba mungye ne bañonyi bonse ku maloba ne kwibaleta ku muntu mu kumona byo asakwibatumba mazhina. Kabiji mazhina a bilengwa byumi byonse o onka o ebitumbile aye muntu. ²⁰ Kabiji muntu wibatumbile mazhina banyama bonse ba kulela, ne bañonyi, ne banyama bonse ba mungye; pakuba kwi aye muntu kechi kwamwekele nkwasho wamufwainwá ne. ²¹ Kepo Yehoba Lesa amulengejile muntu kulala tulo tukatampe, kabiji byo alajile, wamwangachile ne lubavu umo ne kunungakanyapo jibiji apa ponka pajínga lubavu. ²² Kabiji yenkawa lubavu ye aangachile Yehoba Lesa mu muntu ye ye aalwile ke mwanamukazhi, ne kumuleta wamuletele kwi aye muntu. ²³ Kabiji muntu waambile'mba:

Pano uno kyo kikupa kya ku bikupa
byami,
kabiji ye mubiji wa ku mubiji wami;
kabiji ukatelwa'mba: Mwanamukazhi,
mambo bamwangata mu mwana-
mulume.

²⁴ Na onka ano mambo muntu ukaleka shanjí ne inanji ne kulamachila ku mukazhanji, kabiji abo babiji bakesaka ke mubiji umo. ²⁵ Kabiji bonse babiji, ba mulume ne mukazhi kechi baywajilenga bivwalo ne, bino kechi bajinga na burmvu ne.

Bantu bapona mu mambo

3 ¹Aye mulolo wibikijile kujimuka bilengwa byumi byonse byo alengèle Yehoba Lesa. Kabiji mulolo wamwi-

pwizhe mwanamukazhi amba: Nanchi kine, Lesa kechi wimwambijile nenyi? amba: Kechi mukaje ku kichi nangwa kimotu kya mu bujimi ne. ² Kumvwa mwanamukazhi wamukumbwile mulolo amba: Ku bipangwa bya ku bichi bya mu bujimi twakonsha kujakotu; ³ kana ku bipangwa bya ku kyokya kichi kiji mukachi ka bujimi, Lesa waambile'mba: Kechi mukajeko ne, nangwa kukwatakotu ne, kuchina'mba mwakafwa. ⁴ Pakuba mulolo wamwambijile mwanamukazhi amba: Ine, kechi mukafwa ne. ⁵ Mambo Lesa wayuka'mba mu juba jo mukajako, meso enu akalaba; kabiji mukekala pamo nobe Lesa mwine ne kuyuka byawamá ne byatamá. ⁶ Ponkapo mwanamukazhi byo amwene'mba kyo kichi kyawama kujako, kabiji kyamweka bingi bulongo ku meso, kabiji kyo kichi kyafwainwa kusaka mu kumwalula muntu ke wa mana, waapileko bipangwa, ne kuja wajile. Kabiji wamupelepo mwata wanji, ne aye wajile. ⁷ Ponkapo meso abo bonse babiji ashinkukile ne kuyuka bayukile'mba: Tujitu mulekese. Kabiji balukile ne mabula a mukuyu, ne kwilengela bya kuvwala bya kunyinga mu mbunda.

8 Kabiji baumvwine mitutu ya Yehoba Lesa kasa enda mu bujimi pa kulemba juba, kepo muntu ne mukazhanji bakafayamine mu bichi bya mu bujimi mu kwifya ku meso a Yehoba Lesa. ⁹ Pakuba Yehoba Lesa wamwachile muntu ne kumwambila'mba: Uji pi? ¹⁰ Kumvwa aye wamukumbwile'mba: Najikumvwa mitutu yenu mu bujimi ne kuchina najikuchina mambo njitu mulekese, ko kufyama ko najikufyama. ¹¹ Kumvwa aye Lesa wamwambijile'mba: Nanyi wakubula'mba: Uji mulekese? Wajako kala ku kichi kyo nakuzhikile namba kujako nenyi? ¹² Kumvwa mwanamulume wamukumbwile'mba: Awa mwanamukazhi yenka ye mwampele'mba: Wikalenga nanji, ye wajikumpa bipangwa bya ku kyokya kichi, ne kuja naja. ¹³ Ponkapo Yehoba Lesa wamwambijile mwanamukazhi'mba: I kika kyo wauba? Kumvwa mwanamukazhi

2.24: Mat 19.5; Mako 10.7-8; 1 Ko 6.16; Efi 5.31.

3.1: Lum 12.9; 20.2. 3.13: 2 Ko 11.3; 1 Timo 2.14.

wamukumbwile'mba: Aye mulolo waji-kunjimbaika ne kuja naja.

14 Kabiji Yehoba Lesa wamwambijile mulolo amba:

Byo wauba kino kintu,
obewa wafingwa mafingo kukila
mafingo a bileywa byonse,
ne a bilengwa byumi byonse bya
mungye.

Pano ukendelanga munda mobe,
ukajanga lukungu moba onse a
bumi bobe.

15 Kabiji nkalenga obewa ne mwana-mukazhi ke muji ba mulwanyi na mulwanyi,
kabiji ne wa mu kisemi kyobe ne
wa mu kisemi kyanji pamo ke ba
mulwanyi na mulwanyi.

Kabiji aye ukafumpa mutwe wobe,
ne obewa ukafumpa kashiko kanji.

16 Kabiji wamwambijile mwana-mukazhi amba:

Nkavuzha misongo yobe mu kwimita kobe;
ukasemanga bana mu misongo;
nangwa byonkabyo ukasakanga
mwata wobe,
kabiji aye ukekala ke mukulumpe
pe obewa.

17 Kabiji wamwambijile Adama'mba:

Byo wajikumvwina jiwi ja mu-kazhobe,
ne kuja ku kichi
kyo nakuzhijikile namba:
Kujako ne,
mushiji wafingwa na mambo a
obewa.
Mu kwingga mingilo yakosá mo
mo ukajilanga kajo moba onse a
bumi bobe.

18 Kabiji mushiji ukakumeneshesha
obewa miba ne nseku,
ne kuja ukajanga kajo ka mu
majimi.

19 Kabiji monka mu jisulwila ja mu
kilungi kyobe
mo ukamwenanga kajo kobe,
poso wabwela ku mushiji jibiji;
mambo ku mushiji ko ko bakufumishe;
kabiji obewa wi lukungu,
ne ku lukungu ko ukabwela.

20 Kabiji Adama wamutumbile
mukazhanji jizhina amba: Evwa,
mambo wajinga inabo bonse bomi.
21 Kabiji Yehoba Lesa wibalengejile
Adama ne mukazhanji bivwalo bya
biseba ne kwibavwika.

22 Ponkapo Yehoba Lesa waambile'-mba: Talai, muntu waaluka kaji
pamo ne atweba mu kuyuka byawamá
ne byatamá; kabiji pano, kuchina'mba
wakatanyika kuboko kwanji ne kwapa
ku kichi kya bumi nakyo, ne kujako
ne kwikala myaka ne myaka —²³ onkao
mambo Yehoba Lesa wamufumishe mu
bujimi bwa Edena amba akajimenga
mushiji yenka ye bamufumisheko.
24 Kabiji warmupangilemo muntu; kabiji
wabikile bakelubi ku musela wa bujimi
bwa Edena, ne mpoko itéma mujilo
kasa yalaukíla konse konse mu kulama
jishinda jiyá ku kichi kya bumi.

The Bible in Luba Kaonde

© United Bible Societies, 1975

UBS-EPF 1991 - 3M - R053